

F E T - A
C A S T E
L L A R -
D E L - V
A L L È S

L'ESTIU

#05 - JULIOL 2023

Voyage, voyage*

El nostre estiu té gust de fruites que degoten per la barbata, gelats de colors, cervesa gelada i primers petons. Fa olor de suor, de sal i d'esperança.

És el ball de les revetlles, la dansa de les fulles al capvespre, els llibres a la sorra, les tempestes elèctriques i els peus descalços. És la migdiada a casa de l'àvia, pujar als arbres, omplir les terrasses, caminar per la muntanya i el cel ple d'estrelles.

Els nostres estius comencen amb la foguera de Sant Joan i acaben amb els focs de Festa Major. Entremig fa calor, tot és enganxós i, de vegades, avorrit. Tots els nens van amb bicicleta i els adults perden el temps sense sentir-se culpables.

L'estiu és futur i també passat. Molts dels nostres records més profunds van passar un estiu. Aquell viatge, aquell amor, aquelles primeres vegades que per molt que ho intentem ja no tornaran. L'estiu també és un estat d'ànim. És alegria i felicitat. És música. L'estiu és vida. I la vida és preciosa i salvatge, i passa massa de pressa.

L'estiu. Tots els estius. Aquest estiu.

* Si arribeu a l'última pàgina potser recordareu que al voltant de les set de la tarda, durant els anys vuitanta, a Castellar, cada dia d'estiu **Desireless** "convidava el públic a abandonar l'aigua de les piscines".

”

Sóc vinguda a reivindicar
l'estiu encara que ja mai
més torni a ser el millor
de les nostres vides.

“

Estiu present

Començaré convidant-vos a fer arqueologia sentimental dels vostres estius passats, perquè no li acabo de trobar el què, a enumerar un seguit d'obvietats enllaunades d'aquesta època, com qui escriu la llista de la compra: la bellesa d'una posta de sol vista des de dalt una roca, aquell gintònic en un bar petit i divertit d'algun poble encantador o els riures que ens provoca relliscar una vegada i una altra del llit inflable a l'aigua de la piscina dels apartaments d'estiueig... cap d'aquests moments ressonarà tan plaentment dins el vostre cap com els creats i viscuts per vosaltres mateixos. Perquè podria omplir tot l'espai que m'han donat els amics del *Fet a Castellar* explicant-vos anècdotes dels meus estius, però trobo que fer-vos pensar en els vostres és un exercici molt més efectiu. Els estius, com els petons, són únics i intransferibles. Poseu fil a l'agulla, doncs, recordeu instants dels vostres estius, repasseu-los amb cura, tanqueu els ulls i intenteu veure el color del cel aquell dia, retrobeu-vos amb el vestit que lluïeu, la sensació de sorra als peus o l'olor de iogurt o tomàquet empastifant el cos per intentar calmar la primera cremada, i comenceu a plànyer-vos, això sí, perquè aquells van ser els millors estius que heu viscut i que no tornaran.

Reflexioneu-hi, si us plau. Més que per l'extrema calor, afirmo aquesta sentència de mort als millors estius de la vostra vida per la rapidesa amb què avui se succeeix aquesta. Fem la cosa següent sense ben bé haver acabat l'anterior, el procrastinador professional és la norma, anem tan de pressa en aquest continu sense principi ni final que els estius, com els dies, se'ns barregen i se'ns en destenyeix l'essència entre fotos repetides al carret virtual. Si no ens concentrem, no recordem, i si no recordem perdem memòria; una riquesa elevadíssima, la memòria. Com diu l'escriptor Johann Hari, descansar és molt important perquè l'esgotament malmet l'atenció. Així ens convertim en un peix que es mossega la cua mentre fem una pausa per rascar-nos el braç o el turmell, entre notificació i notificació del telèfon. Brunzit. Un mosquit.

Soc vinguda a reivindicar l'estiu encara que ja mai més torni a ser el millor de les nostres vides. És una oportunitat d'or, com qualsevol moment de parada, per aconseguir l'estat de flux, quan ens fusionem amb allò que estem fent i l'existència guanya tot el sentit del món. No hi ha pèrdua llavors, no existeix la incertesa. Aquell dia que estem pujant una muntanya i ens convertim en muntanya. Aquella tarda que rodem amb la bici i som bici. El matí que llegim a la platja i som llibre i onada i sol i brisa. Si l'estiu és el nostre sinònim de vacances és llavors quan podem reservar-nos un moment per una activitat específica sense interrupcions. Sense interrupcions? Aquí és on entra la força de voluntat de cadascú. I les notificacions activades o no.

Segons el professor Mihály Csíkszentmihályi l'estat de flux es pot assolir dedicant molta estona a una sola cosa que ens motivi i fent-ho prou difícil perquè esdevingui un repte. Per entendre'ns, si el que ens agrada és jugar a ping-pong, obtindrem l'estat de flux jugant-hi una bona estona sense distraccions, contra algú que en sàpiga una mica més que nosaltres. Si ja heu perdut el fil us recordo que amb l'estat de flux, el famós *flowing*, vaja, ens oblidem durant una estona de l'addicció als maleïts likes, cors, repiulades i fogueradetes virtuals.

Feu riquesa, memòria, recordeu la cara del cambrer que us va servir la paella abans-d'ahir? i el somriure o la cara fastiguejada de la joveneta que us ha donat el cucurutxo amb una bola de xocolata i una altra d'avellana? Ells no han llegit aquestes línies, però vosaltres sí, i són aquí com a recordatori que hi ha una manera de viure més present l'estiu d'enguany. ▢

Text /

Laura Calçada Barres
Periodista i escriptora

La festa del Pla omple el carrer Sant Jaume de veïns i visitants durant el cap de setmana de finals de juliol i s'ha convertit en una de les imatges més icòniques de revetlla de tota la vila.

Foto / Quim Pascual

Estimats veïns

Text /

Gisela Pou
Esriptora

”

El solstici d'estiu marca l'inici d'uns mesos en què la vida agafa un ritme més assossegat, més humà, més d'abans, quan viure era un anar fent tranquil lluny de la immediatesa i la pressa que ens imposa l'absurditat de creure que el temps és elàstic.

“

S'oloren vacances, tanquem a l'armari obligacions i horaris, al capvespre, quan la calor afluixa, s'obren les finestres, l'alegria de la canalla s'escampa per l'aire i les converses dels grans són el preàmbul d'una nit plàcida. El solstici d'estiu marca l'inici d'uns mesos en què la vida agafa un ritme més assossegat, més humà, més d'abans, quan viure era un anar fent tranquil lluny de la immediatesa i la pressa que ens imposa l'absurditat de creure que el temps és elàstic. A l'estiu, les festes i les revetlles invoquen la vida. Sovint, el foc acompanya la gresca; des de les falles del Pirineu fins als focs d'Alacant, les fogueres formen part de la tradició, l'adoració al sol i al foc pertany a diferents pobles i a diferents cultures, al voltant de les flames, la tradició fa possible que present i passat es barregin en un conjur màgic.

Molt abans del dia de la revetlla hi ha una tasca que dura setmanes. Tan important és el camí a recórrer com el fet d'assolir la fita. La preparació de la festa fa que els veïns s'apleguin per treballar; tant si és sant Joan, sant Pere, sant Jaume, sant Cristòfol, o el sant que toqui, la feina de tenir-ho tot a punt genera una sinergia de complicitats, coneixences i afectes entre veïns que fins aquell moment no han anat més enllà d'una educada salutació. Veïns acabats d'arribar i els de tota la vida fan pinya sense tenir en compte l'edat, la ideologia i l'idioma, la feina esdevé nexa d'unió, cadascú és qui és, no hi ha judici, ni discussió, tots s'uneixen per a assolir un únic propòsit. Es crea un entramat

de relacions imprescindible per tenir una bona convivència. És clar que no tot són flors i violes, la integració de tots els qui volen participar i la bona gestió per aconseguir-ho és la pedra de toc perquè les festes populars durin i perdurin al llarg del temps.

L'any 2009 es va complir el vint-i-cinquè aniversari de la celebració ininterrompuda de la revetlla del carrer sant Jaume, conegut com el Pla. Gràcies als testimonis dels veïns de més edat i als articles de La Farga i la Forja —setmanaris que recollien les notícies del poble— vam saber que a principis dels anys vint del segle passat la festa ja existia i que els veïns van rostir un xai al mig del carrer. Després de la guerra civil, quan es va decidir reprendre la revetlla i no hi havia diners per contractar l'orquestra, llogaven un manubri que guardaven al barri de cal Farell. Els veïns de cal Mas i els de cal Mussons anaven al bosc a recollir branques de mata per elaborar un arc vegetal amb fanalets de colors que col·locaven a l'inici del carrer, a tocar de la carretera. L'avi de cal Moliner donava el tret de sortida amb una trabucada des del balcó del Bar sant Jaume i començava la gresca. Actualment, i des que jo tinc memòria, mentre duren els preparatius els dies previs a la vigília de Sant Jaume, les dones grans treuen la cadira a la fresca i fan petar la xerrada, els més menuts van amunt i avall del carrer que s'ha tallat al trànsit i juguen amb la tranquil·litat d'estar en espai segur tal com ho feien la canalla que vam créixer al

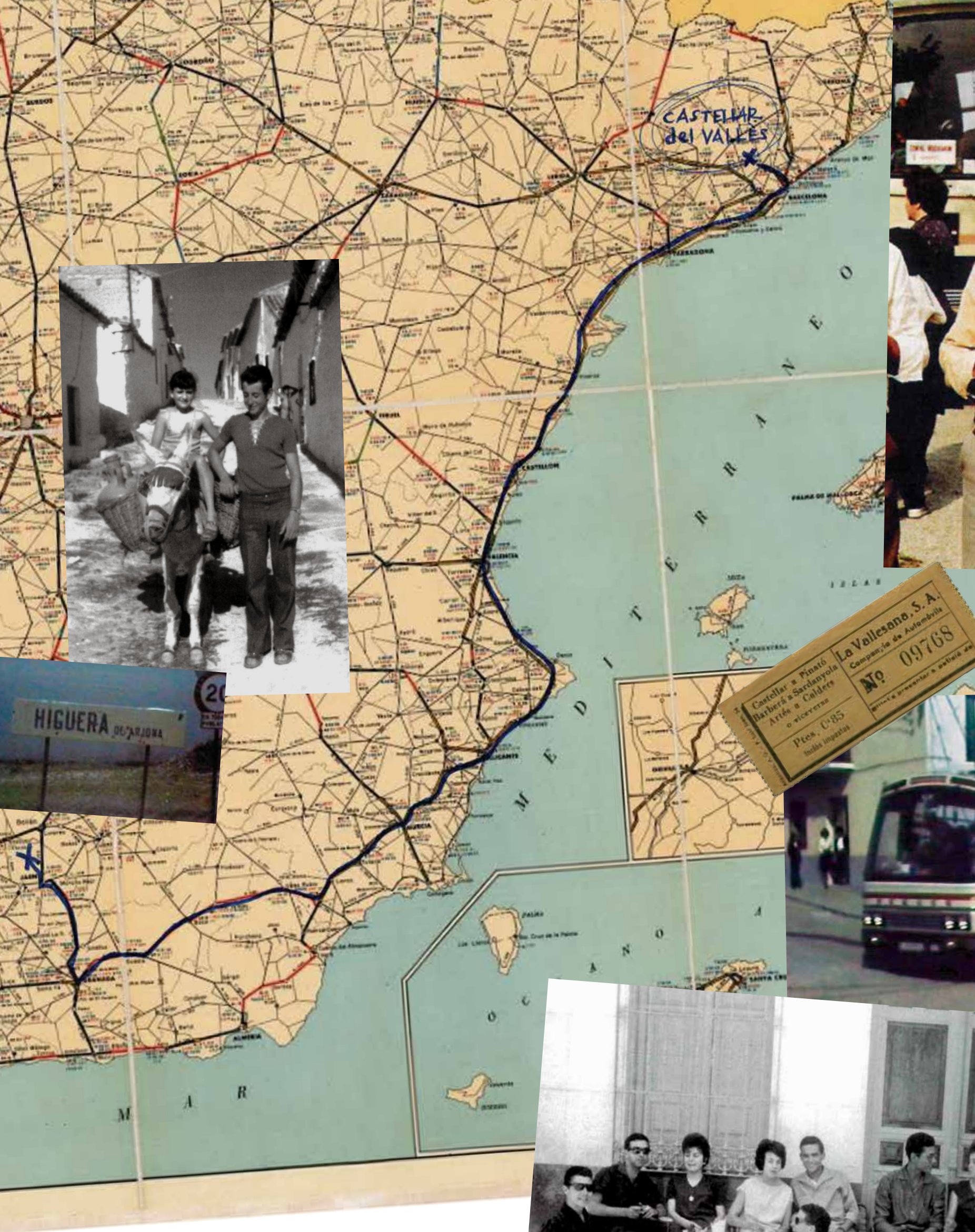
Pla. La bona sintonia amb els veïns és responsabilitat de tots i l'orgull de pertànyer al carrer fa que els dies previs a la festa, present i passat es conjurin per viure al mateix temps. Quan les banderoles de paper acompanyen el silenci de la migdiada i són l'avantsala de la xerxina de la nit, mirem enrere, quan les noies de cal Jordi i cal Farell es cuidaven de recollir pel veïnat els programes de cinema i teatre — que s'havien guardat al llarg de l'any— i els enfilaven per guarnir el carrer amb banderoles fetes a casa. El passat no és nostàlgia, és memòria que ens ajuda a comprendre l'avui, un avui essencial per projectar com volem que sigui el demà.

El carrer no és el mateix, la gent no és la mateixa, moltes cases han canviat de fisonomia i, tanmateix, l'esperit de la festa ens aplega a tots. Quan s'encepta el ball, mentre toca el grup musical, s'hi barreja el piano d'un joveníssim Tete Montoliu que ens va visitar quan encara no era conegut, i, si anem més enrere, els veïns de més edat recorden l'any que va venir el famós quintet Sol i Lluna. Durant uns dies, el carrer deixa de ser lloc de pas i és lloc de trobada i conversa, reapareix la vida de veïnatge, retorna un temps sense cotxes, ni teles, ni ordinadors, ni mòbils, quan la pressa i la immediatesa eren desconeguts. La revetlla ens regala un temps en què establíem llaços amb el veïnat i som conscients de la pertinença a un carrer i a un poble. Felicitat revetlla, veïns! ▣

Foto / Quim Pascual(2014)

Diferents imatges que mostren el recorregut que feien els autocars per anar de Castellar a Lahiguera (abans Higuera de Arjona). A la part superior José Garrido en un dels viatges. Completen el collage diferents imatges del viatge i la quotidianitat de la vida al poble.

Foto / CEDIDES / VILA-HOSTA

Aquest text és el resultat de les diferents converses mantingudes amb el José Garrido i el Ramon Fernández (Papolo). Garrido va ser un dels impulsors dels viatges a Lahiguera que durant 18 anys va fer possible la trobada de castellarencs que havien emigrat, amb els seus familiars del sud durant l'època de les vacances d'estiu, i més endavant també en festes de Setmana Santa. Papolo continua visitant el seu poble de naixement sempre que té ocasió.

¡Pita Garrido, pita!

Vacaciones al pueblo

Text /
Quim Pascual

No recuerdo la fecha exacta, pero debería ser sobre 1966, o quizá el año siguiente. Yo trabajaba en la Vallesana conduciendo el coche de línea entre Castellar y sus alrededores. Cuando las carreteras eran estrechas y malas y, en general, todo era más lento.

Uno de esos días, yendo por Castellar, se me acercó un paisano mío de La Higuera de Arjona y me dijo: "oye, tú que tienes mano con los autocares... ¿Por qué no apañas uno y nos llevas de vacaciones al pueblo?". Hasta la fecha, ir a "La Higuera" suponía un viaje de dos o tres días en diferentes transportes y un coste muy elevado. Como algunos tenían hasta tres o cuatro críos, eso les dificultaba aún más el viaje. Estuve pensando y, pasado un tiempo, una vez acabado el servicio que hacía a diario, aproveché para entrar en la oficina. Allí estaban los dueños y responsables: el Pujolar, el Clemente y el José María. Les expuse mi intención de ir con un autocar hasta Andalucía. Ellos me dijeron que el asunto no salía rentable, que el autocar no podía estar parado los 21 días que yo les proponía y que, por tanto, tampoco podrían pagarme las dietas que me correspondían.

¿Cómo podía hacer yo para bajar a mis paisanos al pueblo, y así poder ver a la familia?

Dejé pasar unos días hasta que volví de nuevo a la oficina. Fue cuando les propuse que renunciaría a las dietas, y además, durante la estancia haría un par o tres de excursiones cada semana para que el autocar generase las ganancias que ellos querían. De esa manera les saldría a cuenta. Fue entonces cuando me dieron el visto bueno.

Pronto corrió la voz, y los pasajes se reservaron rápidamente. Lo habíamos conseguido. ¡Nos íbamos de vacaciones al pueblo!

El momento más deseado

El primer viaje costó 1.200 pesetas ida y vuelta y duraba unas 16 horas, siempre y cuando las carreteras estuviesen bien indicadas, de lo contrario suponía tomar una ruta equivocada y perder algo más de tiempo.

El mismo día de la partida, durante la tarde, nos recorría una excitación palpable antes de finalizar el turno en la Tolrà e ir a casa corriendo para buscar el equipaje. Para unos el viaje se les hacía más largo que para otros. Unos dormían mientras otros comentaban lo que harían una vez llegasen al pueblo. Juntos íbamos descubriendo, a través de cada ventana, el paisaje que separaba esas dos tierras que tanto amábamos, una distancia que hubiéramos deseado arrimar. Catalunya y Andalucía. Yo, por mi parte, agradecía en aquellos momentos de cansancio la conversación y el café que mi señora me proporcionaba justo desde el asiento posterior al mío, donde ella también viajaba.

A la llegada, el autocar rodaba por las calles del pueblo hasta entrar en la plaza. Pendientes de quién nos recibía, alcanzábamos a ver las caras de familiares y amigos que, de buena mañana, allí esperaban. "Pita Garrido, Pita" me decían. Qué alegría cuando bajábamos todos del autocar... Cada uno de aquellos rostros era el reflejo del nuestro. Qué felicidad sentirse rodeado entre abrazos. ¡Qué alegría llegar al pueblo!

La vida pasa tan rápido...

Los días allí se vivían con entusiasmo. Compartir el día a día con familiares y amigos, pasear por aquellas calles, ir al campo, subir hasta la Virgen de la Cabeza, disfrutar las fiestas del pueblo por Santa Clara... y acabar sentados delante de la puerta de casa todas las noches bajo las estrellas, y hablar de lo nuestro. Todo aquello pasaba tan rápido...

Entre agradables charlas y todas aquellas vivencias que íbamos tejiendo se fue acercando el momento del regreso. Es entonces cuando la familia preparaba la vuelta. El maletero, como siempre, lleno. Se aprovechaba hasta el último rincón del autocar para colocar un paquete más. Junto con el equipaje, las familias llevaban chorizo, aceite e incluso algún pequeño animal vivo... Todo lo que podían ofrecernos. El día de la partida, las despedidas se tornaban interminables. Mientras cargábamos el autocar, las escenas de afecto con los nuestros se repetían una y otra vez, entre besos, sonrisas y también lloros. A veces también, con la desazón y esa profunda tristeza de quien atisba ese último adiós de un familiar tan querido, quizás ya muy anciano o enfermo.

Una vez el autocar, al que quizás algunos no hubieran deseado subir, inicia los primeros metros de regreso. Es entonces cuando surge de ese vacío un pensamiento que nos invade inevitablemente. Una pequeña esperanza.

Que el año pase rápido, y que pronto volvamos a vernos. ▢

Imatge d'un dels primers grups de l'Esplai durant una estada a Castellcir datada entre els anys 1967 i 1970.

Foto / CEDIDA

Text /

Gener Martí Monllor

Viure és conviure

Un any més, comencen les colònies d'estiu. Els infants estan a l'expectativa de viure uns dies amb altres infants, la majoria repeteixen, i uns pocs ho fan per primera vegada. Una gran part són de l'esplai i s'han anat trobant els dissabtes a la tarda, i han viscut breus estades en petits grups o amb tot l'esplai. L'ambient és d'alegria, tothom en té motius.

En arribar a la casa de colònies, el lloc de l'estada, tot segueix un ordre i demana temps. És un dia de situació. Volen conèixer la casa, tot és novetat, i és un bon moment per recordar els serveis que hauran de fer entre tots: les habitacions, el menjador, els sanitaris, les deixalles, escombrar. Els més atrevits, corredisses amunt i avall per fer-se familiars els racons de la casa i els seus entorns. Emocions que mostren les ganes de ser-hi. Una reunió en petits grups serveix per conèixer el monitor o monitora de referència i fer preguntes. És el ritual de cada any per establir les pautes de la vivència d'una vida en comú, feta de convivència, fent activitats diverses, formant part d'un entorn. I la necessària adaptació de cadascun dels infants al conjunt. La primera nit es viu amb una emoció plena de fantasies; tot plegat amb moltes ganes de viure el moment.

Cada dia segueix un horari, és el que té la vida en comú: en llevar-se, toca espavilar els més dormilegues, ajudar els qui no saben com vestir-se o no troben la roba del dia, resoldre alguns incidents... n'hi ha que són lents i no pas pocs amb ganes de gresca. La majoria estan atents per saber el servei que han de fer: sempre hi ha algú que es despista, que no se n'adona o que se n'escapa. Cadascú fa el servei que li toca amb més o menys destresa, com bonament sap. És una activitat poc habitual a casa. Els infants que avui no tenen serveis s'apleguen per cantar mentre esperem ser-hi tots. El "bon dia" marca el ritme del dia. Cantem amb ganes: "Au, pren alè, canta la vida"... Es fa la primera reflexió, es donen les primeres consignes i les primeres observacions, i acabem amb "Cada dia surt el sol". Així ho fem des de fa molts estius. Emociona sentir-los cantar, escoltar, i gaudir. I anem a esmorzar.

Els àpats de cada dia són un temps intens. Els infants seuen on volen. Tothom té gana, i com més dies passen més gana tenen. Molts reclamen ser els primers a tenir la vianda al plat, i sempre n'hi ha que volen repetir, una vegada i una altra. Fins que s'ha de dir prou.

Les activitats ajuden a passar l'estona però no són per passar l'estona. Com cada estiu, el conjunt està pensat entorn d'una consigna, un objectiu i un centre d'interès: "Esforça-t'hi", "Fes que passi", entorn la cultura de l'esforç. Segons el dia està prevista una gimcana, un escape room, seguir pistes, anar d'excursió, preparar una vetllada, participar en un taller, un joc de nit... També hi ha temps per a l'activitat esportiva, sempre lúdica, i, és clar, un temps de piscina, molt motivador, sempre necessari i massa curt. Els infants estan disposats a participar, si bé cal comptar amb els distrets, els que no arriben a l'hora, els que habitualment tenen pendent fer una altra cosa, els que han de ser atesos per algun cop o rascada o els enyoradissos. I el més difícil: que escoltin o que facin silenci

per escoltar. Les activitats els fan estar actius, no saben estar quiets, i participen amb ganes.

Els dies d'excursió sempre són diferents, duren tot un dia. Per començar fan mandra, l'esforç per caminar no entusiasma. La sortida es fa lenta. Hi ha a qui li agrada anar al davant, anar de pressa, el conjunt va seguint, sense oblidar els que gairebé s'han d'empènyer. Fent camí hi ha els que riuen i canten, rondinen o es queixen, i els que pregunten una vegada i una altra si falta gaire. Les excursions assenyalen un abans i un després en el dia a dia de les colònies. La convivència s'ha enfortit, s'han creat lligams, i es nota.

Arriba l'hora de dinar. Ja s'ha fet el servei. Tots s'apilen a la porta del menjador. Tenen gana i tots volen entrar primer per ocupar lloc, i cerquen els més amics per seure-hi al costat. A cada taula hi ha els golafres, els que mengen molt a poc a poc, els que trien i separen el que no els agrada, els que voldrien una altra cosa... però s'ha de menjar de tot i deixar el plat net.

És temps de tranquil·litat. S'escriuen cartes a la família, uns altres llegeixen, alguns s'agrupen i s'entretenen amb jocs de taula... No fan becaina.

Torna el ritme. La tarda és molt activa i només s'aturen per berenar. Cada dia es fa una reunió en petits grups per comentar el dia, les descobertes i les vivències, escoltar-se, dibuixar o escriure en un diari personal. Tots tenen coses per dir, tothom vol parlar alhora, hi ha qui envaeix la conversa amb les seves intervencions.

Ja és l'hora de sopar. Es repeteix el ritual de cada àpat. Com sempre tenen gana i molta vitalitat. Al menjador sempre hi ha bon ambient i cridòria, i cal reclamar moderar el volum de la parla.

Arriba el vespre, l'activitat de nit amb les llanternes sempre està envoltada d'un cert misteri i els encanta. Els infants s'esvaloten, s'exciten. Si és una vetllada, l'activitat sol ser més tranquil·la, atents a les intervencions dels altres grups, i a l'expectativa de la seva actuació. El "bona nit" ens indica que el dia s'acaba. Entonem un cant tranquil. Cal escoltar en silenci, alguns es relaxen, d'altres s'acaben adormint. Arriba el moment del repòs i acaben rendits.

A mesura que passen els dies es nota un canvi en l'actitud dels infants, en la convivència i en la vida en comú. Cada infant és únic i estimable, fins i tot el més mogut o el més esquerp.

El darrer dia, diada amb les famílies, trenca el ritme de les colònies. Ens preguntem si val la pena, si la feina feta té un sentit... Els infants l'estiu vinent tornen, les famílies hi confien. El que fem i es viu a les colònies s'ho val.

Fa més de cinquanta anys (1970-2023) que aquesta ha estat la meua vida al mes de juliol, des del voluntariat. El meu rol ha canviat amb els anys però segueix tenint sentit ser-hi. Han canviat les maneres de viure, es van succeint generacions d'infants i també els monitors i monitores, però les motivacions de fons són les mateixes: afavorir un lleure educatiu. Cada estiu s'assembla i alhora és diferent, però sempre són els infants i els monitors i monitores els que el fan possible. ▢

Foto / Quim Pascual

L'ÚLTIM ESTIU

Text /
Natàlia Cerezo
Esriptora

Tot i ser davant de la platja, el càmping tenia piscina. Si miraves cap al mar gairebé semblava que l'aigua no s'acabés i que la riba fos allà, en aquell quadrat blau sense onades on enfonsàvem les cames.

La Sílvia m'havia convidat a anar de vacances amb la seva família, i la seva caravana era com la que havíem tingut nosaltres fins que els pares se la van vendre, però amb una olor diferent, de casa de la Sílvia. Llavors totes dues érem així, una mica diferents de dins però iguals en aparença, tant, que els nostres pares, quan érem bebès, més d'una vegada ens havien confós i s'havien endut la nena que no tocava a casa.

Al càmping, aquell estiu, no ens separàvem. Ens estiràvem sota els pins que hi havia al costat de la piscina amb els nostres biquinis acabats d'estrenar. Els seus pares seien uns metres més enllà, i fèiem veure que no els coneixíem i ens imaginàvem que érem dues universitàries de vacances. Quan ens cansàvem de mirar el sostre verd dels pins, i les agulles ja ens punxaven l'esquena com fent-nos fora, ens aixecàvem i anàvem a la paradeta dels gelats.

L'atonia el Pau, que tenia la nostra edat i era de Santa Teresa d'Aro, com el càmping. Sempre que atonia la gent somreia, fins i tot als nens petits que li demanaven deu pessetes de regalèssia, que engrapaven les lllaminadures amb ànsia i sense donar-li les gràcies.

—Hola, noies —deia quan ens hi acostàvem—. Què posarem, avui?

I assenyalaria les grans cartes de cartró dels gelats, les caixes de plàstic transparent plenes de caramels i les llaunes de mostra de refrescos i cerveses com si fos el cambrer d'un gran hotel.

El Pau va tancar la paradeta. L'esperàvem amb un grupet de gent, adolescents que treballaven al càmping o que hi passaven les vacances o que simplement eren del poble.

—On anem?

Ho va preguntar la Sílvia mentre els seguïem. Els nois cridaven, jugaven a passar-se una pilota de tennis per sobre del cap, les noies caminaven de bracet i es queixaven si els nois els colpejaven sense voler amb la pilota. Algú va contestar que anàvem a una festa.

Cada nit era així, algú buscava una excusa per celebrar alguna cosa i muntava tots de llums de colors, begudes i música. Els adults jugaven a les cartes i bevien cervesa. Els adolescents, massa tímids per ballar, ens arraconàvem. Els nens ballaven amb les mans enlaire, feien la conga, cridaven intentant seguir les cançons.

El grupet es va desfer i el Pau se'ns va acostar.

—Què voleu beure?

Quan es va allunyar per omplir-nos dos gots de Fanta, la Sílvia em va clavar un cop amb el colze i em va preguntar què em semblava. Li vaig dir que la festa estava bé, que no era gaire diferent de totes les altres a què ja havíem anat.

—La festa no, burra. El Pau. Crec que li moles.

Crec que li moles, m'havia dit la Sílvia rient per sota el nas. I jo, l'endemà al matí, vaig pensar que si havia dormit tota la nit com un soc és que a mi no em devia agradar, perquè havia vist a la tele i a les pel·lícules que quan algú t'agrada, i t'agrada de debò, no pots dormir, no pots pensar, no pots viure.

Però vam anar a la piscina i cada vegada que mirava cap a la paradeta dels gelats notava com em cremaven les galtes. O sigui que em vaig estirar i només vaig mirar el sostre verd dels pins i vaig escoltar el vent i els crits i els esquitxos de la piscina i la Sílvia llegint l'horòscop d'una revista.

—Diu que el vol de la gralla em portarà alegria i que aprengui a caure dempeus, com els gats. Tu ets cranc, oi? Ara que hi penso, el teu aniversari va ser fa menys d'un mes.

—Sí. I què?

—Que Saturn i Júpiter faran una conjunció estupenda. Tot el mes tindràs molta sort.

La Sílvia es va posar la revista al cap i va estar callada una estona.

—Vull un gelat —va dir finalment—. M'acompanyes?

Vaig pensar a fer-me l'adormida.

—No facis veure que no em sents —em va dir, punxant-me amb una agulla de pi a les costelles perquè m'aixequés de cop.

Vam fer cua. La Sílvia pensava quin gelat agafaria. Al davant teníem una família que trigava molt a decidir-se. Finalment només vam quedar nosaltres dues davant del Pau, que ens va preguntar què volíem somrient, com sempre, i vaig notar que em tornava a posar vermella.

—A mi posa'm un Colajet —la Sílvia va assenyalar la foto del gelat a la carta.

—Jo res, gràcies.

—Escolta, Pau —va dir la Sílvia traient el gelat de l'embolcall—. L'aniversari de la Laura va ser fa uns dies...

—Fa tres setmanes!

La Sílvia va fer veure que no em sentia i va llepar el gelat.

—Què et sembla si li fem una festa d'aniversari?

El Pau va riure i va dir que és clar, que ja avisaria els altres. Després va treure un altre Colajet del congelador i me'l va oferir.

—Un regal d'aniversari.

—Dona'm la mà.

Érem a la piscina, a la tarda, el dia de la festa del fals aniversari. M'havia passat el matí mirant les copes dels pins, picada amb la Sílvia perquè havia muntat aquell sarau sense preguntar-me res. Em va agafar la mà i se la va acostar als ulls com si fos miop, s'havia posat una tovallola de la piscina lligada al cap com un turbant.

—Veig una línia de l'amor ben definida. Veig un home morè, d'espatlles amples i que sempre somriu...

—Deixa-ho estar.

—I que sempre et regala Colajets!

—Només una vegada!

La Sílvia em va assenyalar la palma de la mà cridant "L'amor! L'amor et persegueix! Corre abans que sigui massa tard!" i, encara que vaig intentar resistir-me, em vaig posar a riure.

Vam fer la festa al camp de futbol del càmping. Estava retirat, lluny de les caravanes. La Sílvia s'havia encarregat d'aconseguir taules on la gent havia anat deixant la beguda. Algú havia portat una ampolla de whisky i va ser el primer que es va acabar. Molts altres havien portat cerveses, i algú fins i tot havia aconseguit uns cartrons de vi. Recolzada en un arbre hi havia una ràdio que de tant en tant perdia el senyal i sonava com un vell tossint.

—Té. —La Sílvia em va allargar un got de cervesa. Era la primera vegada que en bevia i vaig fer una ganyota.— Si et sembla massa amarga posa-li llimona!

Sentia que m'havia empassat un globus i que em posaria a flotar en qualsevol moment.

—Hola. —El Pau portava un got a la mà i somreia.—

Felicitats.

—Gràcies.

—Com va, la nit?

—L'ha felicitat molta gent —va dir rient la Sílvia.

—Però a molts no els conec.

Em feia vergonya mirar-lo i mentre parlàvem vaig fixar la vista en les seves sabates, com si em costés sentir-lo per sobre de la música. Quan vaig tornar a alçar els ulls, la Sílvia ja no hi era. El Pau se'm va acostar a l'orella.

—Vols anar a veure el mar?

Li vaig dir que el millor lloc per veure el mar era des de la piscina. Ell va riure i em va seguir. La terra i el cel eren blaus, l'aigua era blanca, mirallejava per la lluna. A l'esquena sentíem la remor de la festa, algun crit d'adolescent begut. Durant el dia havia fet tanta calor que fins i tot els grills sonaven cansats. Vam treure'ns les sabates i vam enfonsar les cames a l'aigua.

Vam parlar molt i seria impossible recordar de què. Però quan la lluna ja era ben amunt ens vam quedar sense temes de conversa i ens vam estirar a l'herba, amb les cames encara dins de l'aigua, i el Pau em va demanar que li donés la mà. Ens vam quedar així una bona estona, ell amagant el polze dins la meua palma. El brunzit de la festa es va fer més tènue. Les estrelles van començar a desaparèixer. Ens vam deixar anar la mà i ens vam incorporar. Em vaig espolsar l'herba de l'esquena i llavors ell em va fer un petó. Un de sol, i no sé per què vaig riure, i ell es va quedar tot parat i li vaig dir perdona, no m'ho esperava, i li vaig contestar amb un altre petó. Feia gust de cervesa i de nit.

Quan vam tornar, ja no quedava gairebé ningú, a la festa, però la Sílvia m'havia esperat, i sabia per com somreia que sabia el que havia passat, i quan vam tornar de bracet a la caravana dels seus pares l'hi vaig explicar tot, i vam riure de la manera lluminosa en què només es pot riure als setze anys. ▣

Música d'estiu

L'estiu, més que una estació de l'any, és una idea del nostre imaginari. Un desig de canvi, de llum i de llibertat. Una espera. És voler fer el que no es fa durant la resta de l'any. Una ànsia d'escapada i de viure sentiments. De relaxament o d'intensitat vital, segons cadascú, o segons cada moment. Tot això ens ho imaginem a l'estiu. De fet, ens ho exigim durant l'estiu. Per a molts és una facilitat per passar-ho bé, mentre que altres pensen quins plans faran per gaudir el que sembla obligatori (i sovint necessari). Com altres coses de la vida, com l'alegria, l'amor, la sensibilitat, l'anhel, la tristesa o el desencant, l'estiu ens l'expliquen la música i les cançons.

That Summer Feeling (1984) - Jonathan Richman & The Modern Lovers

You're gonna long to reclaim it one day

Because that summer feelin' is gonna haunt you one day in your life

Una forma d'estiu pot ser la música i el que sovint hi és inherent, com els concerts, els festivals, les trobades, les discoteques o les festes. Fermes sustentacions per a molts d'aquella idea d'estiu. I, també per a molts, els festivals d'estiu donen la llibertat i gaudi esperats durant l'any. L'ancestral trobada "ritual" entre persones. Lloances al sol i al somriure, a la distensió i a la relació.

La temporalitat de l'estiu pot passar factura quan acaba. S'esvaeixen les festes, els horaris i el sol. La normalitat pot arrasar amors esfumats i apareixen els sentiments d'enyorança. Moltes cançons ens acompanyen en aquest abatiment.

Summertime Sadness (2012) - Lena Del Rey

Kiss me hard before you go

Summertime sadness

I just wanted you to know

That baby, you the best

Des de fa molts anys tot estiu té la seva cançó. "Aquella que", com deia Francisco Umbral, "sense que se sàpiga per què, queda impregnada dels sols i els records de tot un estiu". Segurament, a més de la cançó popular que tothom té al cap d'estius recents i antics, molts tenen cançons que els han definit un estiu. O que els defineixen les sensacions d'estiu (igual que altres coses). El poder de les cançons, o la música per si sola, per definir l'estiu és poderós. Els Beach Boys n'eren experts (platges per a diversió, per a amors i desamors), i molts d'altres. Hi ha portades de discos que són pur estiu, els seus sons, música o paraules cantades, també. N'hi ha molts, a fer-nos-els propis, més enllà de la cançó d'estiu que batega arreu a qualsevol lloc on un s'escapi, mengi, begui, seguei, s'estiri o balli. ▢

Text /

Emili Miró

Ones de Crom (Ràdio Castellar)

Fotografia /

Quim Pascual

Agost '22

Pirineus Occidentals /
Ruta transpirinàica

Allà que és important és caminar,
trampitjar, rodar o navegar...

42° 42' 36.6" N 1° 03' 13.9" E

... sentir el soroll dels
veus passos sota el sol en
el viatge mil·lenari a Santiago,
la veu de la mar al casc
de la nau a les nits engalanat
d'estrelles rumb a Menorca,
la tremolor de cadascuna de les
pedres dels Pirineus a les rodes
de la Queen Bee, la meua moto.

*“Has de pregar que el camí sigui llarg.
Que siguin moltes les matinades d'estiu
que, amb quina delectança, amb quina joia!
entraràs en un port que els teus ulls ignoraven;”*

**(Fragment del poema *Ítaca* de
Konstantinos Kavafis, 1911)**

Text /

Oriol Vicente
Arqueòleg i historiador

EL VIATGE COM A DESTÍ

El viatge no és el lapse de temps entre que surts de casa i arribes al destí. Això és desplaçament, trànsit, mudança. El viatge és tot aquell reguitzell de vivències, emocions i marques a la pell que anem sumant un cop hem deixat les nostres obligacions i compromisos enrere i hem travessat el llindar de la porta de casa.

Ja des del principi dels temps el viatge ha estat la forma de trobar la saviesa. Gilgamesh, en el seu viatge de fa més de 4.500 anys es va fent cada cop més erudit i retorna a Uruk conscient que la immortalitat està reservada només als déus. Torna sabent que el destí dels humans és la mort, i que l'única cosa a què podem aspirar és la vida. La saviesa, doncs, és l'única manera de gaudir d'una bona vida.

Odisseu travessà el mar d'Ítaca a Troia per complir amb les seves obligacions bèl·liques. El viatge comença quan deixa la platja ensangonada, i allò que havia de ser un desplaçament de tornada a casa, es convertí en viatge quan, en creuar el cap de Màlea, la nau i els seus tripulants van patir una tempesta que els allunyà del món conegut, l'oikoumenos, i els feu navegar pel pontós. Vint anys després de l'eixida arribà les costes d'Ítaca, vint anys més vell, però farcit de saviesa. El viatge el carregà amb un bagatge ple de coneixement, comprensió, intel·ligència, astúcia i raó. El viatge és el camí dels savis, d'una vida plena.

Uns segles més tard, al segle XVII, l'aristocràcia anglesa promogué el que s'anomenà el Grand Tour, un viatge formatiu i d'esbarjo que acostumaven a fer els homes de classe mitjana-alta abans de la majoria d'edat. La idea principal del viatge era visitar les diferents ciutats europees fins a arribar a Itàlia. En aquest periple formatiu els joves s'anaven formant mentre visitaven les runes de Pompeia i les catedrals europees. Vivien el dia a dia dels desplaçaments, molts d'ells en circumstàncies que mai havien viscut a Anglaterra, a mesura que anaven acumulant experiències. Aquell Grand Tour d'alguna manera ha esdevingut turisme, encara que tan sols en queda la part lúdica, i aquells fills de lords anglesos que es delien per viatjar després de llegir Goethe ara fan balcòning tot emulant algun eixelebrat de TikTok. El viatge no va d'això, ningú es fa més savi deixat el cervell estès a la vora d'una piscina d'un hotel de S'Arenal.

Avui en dia les nostres obligacions contemporànies, llocs de treball, minuts i hores de rellotge ens ofereixen poc temps, i tot viatge en necessita. Temps de desplaçar-se, temps per preparar-se, temps per gaudir i temps per somiar. Per això l'estiu és un bon moment per viatjar. A voltes no el millor, a voltes l'únic possible.

Els meus estius acostumen a ser temps de viatge. Intentant arribar a aquell poblet, cala o costa mai trepitjats, agafant carreteres, camins o corriols més llargs. Mai cap dreuera. Tant hi fa si arribo de nit o ja amb les primeres llums de l'alba, que m'acaricia amb els seus dits. Allò que és important és caminar, trepitjar, rodar o navegar... sentir el soroll dels meus passos sota el sol en el viatge mil·lenari a Santiago, la remor de la mar al casc de la nau a les nits engalanat d'estrelles rumb a Menorca, la tremolor de cadascuna de les pedres dels Pirineus a les rodes de la Queen Bee, la meva moto. Rere cadascun dels viatges torno a casa ple d'aventures, ple de coneixença, més vell, sí, però més savi. I així tinc armes per lluitar en el meu dia i dia, mentre espero el nou solstici. ☐

Sa Pallofa, Menorca. Estiu de 2023

Agost 2019
Uvita / Costa Rica

Vibrar amb la natura
per retrobar la nostra essència

9°09'03.5"N 83°46'42.3"W

Per nosaltres l'estiu és tornar
a l'origen: moments de silenci
esaltar-se a un mateix, sentir,
converses llargues i riures sincers.
Fusionar-te amb la natura,
parar-te i empapar-te
dels seus sorolls, cançons,
tempestes, postes de sol

Text /

Rat Basterretxea Pujol

BUSCANT BALENES

L'estiu a casa nostra és una parada, un retrobament, la tornada a la nostra essència tan com a individu, com a família i com a espècie.

Trobar-nos a nosaltres mateixos sembla una utopia en la societat d'avui en dia. Tot està muntat per aconseguir exactament el contrari: ritmes de vida esgotadors, escàs contacte amb la natura, relacions socials virtuals, exposició personal manipulada, necessitat sempre de tenir més... Realment és la vida que volem?

Per nosaltres, l'estiu és tornar a l'origen: moments de silenci, escoltar-se un mateix, sentir, converses llargues i riures sincers. Fusionar-te amb la natura, parar-te i empapar-te dels seus sorolls, cants, tempestes, postes de sol... Per aquests motius VIATGEM. Busquem llocs que ens aportin una gran desconexió i baixem molt el ritme, molt.

L'any 2019, després de viure una situació mèdica complicada, vam decidir anar a COSTA RICA. Si senyor, PURA VIDA. Allà podem dir que vam viure una experiència vital irreplicable. T'adones que pots sentir més en 3 minuts que en un any sencer.

El Pau, el meu fill, té una sensibilitat especial. Anavem amb vaixell per l'oceà Pacífic buscant balenes. I Pam! Una enorme balena geperuda amb el seu ballenat es van posar al nostre costat a escassos 5 metres. El Pau va connectar amb ella d'ànima a ànima. L'ull de la balena ens portava missatges: d'immensitat, d'ancestres, de respecte, d'acceptació. Aquella experiència ens va connectar a la vida real. Vam vibrar per cada poro del nostre cos: pell de gallina, pèls de punta, l'emoció i les llàgrimes als ulls et fan prendre consciència, arrelar-te a la terra i sentir. Quan sents deixes de pensar i és molt fàcil saber qui ets, què vols i on vas per seguir fent camí.

Cada estiu seguirem buscant balenes, llocs i experiències que ens desconectin per connectar. ▣

Foto / Quim Pascual

AQUELLS MERAVELLOSOS ESTIUS

Som a finals de juliol i molts de nosaltres estem a punt de fer vacances; l'estiu ens porta altes temperatures, xafogor, calor... però també poder fer allò que durant l'any no hem tingut oportunitat de portar a terme: les festes al carrer, sortir amb els amics fins tard, anar a la piscina... Tot això que fa de l'estiu un temps de més llibertat i que ens fa sentir sense cap mena de preocupació, més optimistes i més oberts.

Si mirem enrere també els estius han anat canviant; fins a mitjans dels anys seixanta del segle XX el fet de marxar de vacances no era gaire habitual i encara menys marxar a l'estranger. L'estiu es vivia com un temps de pausa, d'agafar-se la vida amb un altre ritme... qui no recorda les tertúlies al carrer on els veïns treien les cadires i, amb la fresca de la nit, i de vegades amb un porró i quatre galletes, es feia un repàs a la vida de tot el poble i dels seus habitants!

Però l'estiu també arribava als nens, als joves que un cop havien acabat les classes es volien menjar aquells mesos de lleure i vacances en quatre dies. Malgrat que alguns infants anaven a repàs, la resta del dia es passava més relaxat; les piscines d'estiu eren el punt neuràlgic de reunió de tots els joves i no tan joves del poble.

A part dels cursets de natació que feien els més menuts i que acabaven amb una exhibició i la seva medalla corresponent, les piscines eren el lloc de trobada i socialització del poble.

Qui no recorda el tiquet que et donaven a l'entrada, els vestidors, el trampolí, aquelles grades de ciment que cremaven com el foc, la música que ens arribava des del bar i les tres piscines...

La petita, on els més menuts tenien el seu primer contacte amb l'aigua. La mitjana, calenta com si el sol de justícia del juliol i l'agost només escalfés aquell indret i on ens passàvem l'estona entrant i sortint de l'aigua i gaudint de les vistes de la Mola. I la piscina gran, la fonda, que a molts ens feia respecte però on gaudíem en extrem amb els amics: que si t'empento, que si t'esquitxo, que si m'hi tiro en bomba... El final de la jornada a la piscina el marcava una cançó: "Voyage, voyage", interpretada per la cantant francesa Desireless el 1986, i que es va convertir en una de les cançons icòniques del tecnopop del moment i que ens indicava que calia recollir i enfilat cap a casa per tal de, després de sopar, tornar a quedar amb els amics, anar al Calí i allargar la nit al carrer, fent-nos sentir part de l'estiu i amb ganes de tornar, l'endemà, a la rutina estival. ☐

Text /

Sílvia Sáiz

Foto /

Marina Muntada

Concepte/edició/imatge_Carles Martínez Calveras, Quim Pascual

Han col·laborat en ordre d'aparició_Laura Calçada, Gisela Pou, José Garrido, Ramon Fernández (Papolo), Gener Martí, Natàlia Cerezo, Emili Miró, Oriol Vicente, Rat Basterretxea i Sílvia Sáiz.

Correcció de català: Natàlia Cerezo

